QUAN A PAMPALONA ES PARLAVA CATALÀ

Autor:
Data de publicació: 12-06-2013

Hi ha un poema en occità-gascó sobre la conquesta de Pampalona al 1390, i l'estudiós francès autor del llibre on el transcriu, explica que la llengua que es parlava a Pampalona (encara que als pobles, com Biurrun, Irurtzun o Berriozar, es parlés euskera) era diferent de l'occità i cita com a prova un document existent als arxius navarresos sobre l'acta d'unió de quatre barris (la Navarreria, San Nicholau, Sant Miguel i Sant Cernin) per a formar Pampalona.. llegiu-lo i opineu.. és la mateixa llengua romanç en la que en Mandevila va escriure les meravelles del món..

Hi ha un poema en occità-gascó sobre la conquesta de Pampalona al 1390, i l'estudiós francès autor del llibre on el transcriu, explica que la llengua que es parlava a Pampalona (encara que als pobles, com Biurrun, Irurtzun o Berriozar, es parlés euskera) era diferent de l'occità i cita com a prova un document existent als arxius navarresos sobre l'acta d'unió de quatre barris (la Navarreria, San Nicholau, Sant Miguel i Sant Cernin) per a formar Pampalona.. llegiu-lo i opineu.. és la mateixa llengua romanç en la que en Mandevila va escriure les meravelles del món..

Antecedents

Text catala-gascó trobat a documents de Cahors

1345: “canos fondus, balestas flagelades, carbo per aseiar los canos, trenta sieys liures et meja de salpetra, vint cinq de solphre viu, que feren comprar a Tolosa per far polveryas et traire los canos”,

1378: “costaren les pólvores de la balesta del tro, 19 diners”.

Text catala-navarrès trobat per Arantegui-Sanz a l'Arxivo de Comptos

«Partids del canon (i)
Año dm. vi°ecc I xxvni"
Aquet fon les deppens fons p mandenicnt den Seynoy Theasaurer de
Navarr p lo cano q manda fer etc..»
P.° xxi!| dies en juyn v dodzens de fer p far las plates
de dit cano XXIIIJ J j .
It, lo dit jorn qzc carbón bal vii| _g
// p casq p son jornal en far las das plates (2) . . . . vi[_ g
It carbón p jar la dch pyx xxxv qzc bal la carg"
t ni| j * v ^ xvi| j ? V| &N-
// / far cabila < latn de Jcr p la día pyx xvi| _g
// p far los cercx den dit cano dotzens de fer
á xvii| Ji ili| 1.x J
// p far hi cerex deu dit cano les quals son faits en
la do sont Job vqz
de carbón costa la qz ix J¿ monta xlv J
H costa lo fust e farlo á la form deu dit cano XIJ Jj

Arántegui Sanz:"Guiados de nuestro afán por traducirlo, nos preparamos convenientemente con las..·

It p justar (ó juntar) lo fust dotzens de fer bal x J3 IIIJ
// / entrar los cercos au dit cano sen xí I JJ
It suesthiment d une faurgue do sont job de petos ferrer
e dus ayudans obran x dies costa la día faur~m
gue bal xxx Jj
// p son jornal por die nij j j bal x 1 j j
It destauzat la caban de la ferrarie de far fer xxvii| j j

Acta d'unió de tres borgs de la Navarreria (San Nicholau, Sant Miguel i Sant Cernin) per a formar Pampalona.. (1304)

Penso que el català (com va passar a l'Índia amb les seves 175 llengües i l'Anglés i) es feia servir com a "lingua franca" entre els navarresos que parlaven un euskera diferent a cada vall, i que possiblement en aquella època tampoc era uniforme ni la seva escriptura.

El més curiós és que, a part dels cognoms i els acabament en "z" propis del gascó occità, hi ha un 99% de paraules catalanes en el text, tot i que n'hi ha algunes (poquetes) que són en castellà: mandava, razón , seis, doce, ..